

Huset fortæller

Thomas Bloch Ravn

I 1974-kvarteret er der mange lejligheder og butikker. Men ingen steder fortæller vi om selve huset som bygning, hvad det består af, dets historie, og hvem der bor i huset ud over de mennesker, hvis navne står på dørskiltet. Disse historier er i fokus i dette velbevarede hus, som er flyttet fra Hjørring til Den Gamle By.

Open air-museer består i høj grad af historiske huse, som udgør den fysiske og ofte meget pittoreske ramme om boliger og værksteder, og som dermed er med til at give de besøgende en fornemmelse af levet liv. Husenes egen historie er sjældent i fokus og fortælles typisk kortfattet på små skilte. Som oftest bliver det ved det. Det betyder, at de mange spændende historier, der knytter sig til bygningerne og deres historie, kun sjældent gøres tilgængelige for publikum.

En historie i fire afsnit

Det er baggrunden for, at Den Gamle By har valgt at reservere et helt hus til at fortælle sin egen historie. Nemlig et særdeles velbevaret hus, opført i 1902 på Aalborgvej, senere omdøbt til Wenbovej, i Hjørring, og dokumenteret og nedtaget af Den Gamle By i 2008. Huset er nu genopført og indgår i museets nye bykvarter, der tager sit afsæt i året 1974.

Et moderne skilt monteres på Huset fra Hjørring i Den Gamle By. Skiltet indikerer, at der her er tale om en anden slags formidling, end hvad man mødes af i andre huse i Den Gamle By.

A photograph showing three men installing a large, white, semi-circular sign on a red brick building. One man is leaning out of a window above the sign, another is on a ladder to the left, and a third is on a ladder to the right. The sign features the text 'fra Hjørring' in a script font and 'HUSET FORTÆLLER' in a bold, sans-serif font. Below the sign is a dark green double door with decorative panels. The building is made of red brick with dark green window frames.

fra Hjørring
HUSET FORTÆLLER

Udstillingen har fået den samlede overskrift Huset (fra Hjørring) fortæller, og den består af fire afsnit:

- Huset og dets beboere, stuen til venstre
- Du er aldrig alene hjemme, stuen til højre
- Sådan flytter vi et hus, første til højre
- Kataloget, første til venstre

Huset og dets beboere, stuen til venstre

Her sætter vi fokus på netop dette hus' historie. Fra det blev opført på Wenbovej i Hjørring i 1902, til det nu står genopført i Den Gamle By.

Fortællingen foregår via modeller, interviews med tidligere beboere, et interaktivt kort, der sammen med film og fotos viser kvarterets karakter og udvikling og en række af de ting, som blev fundet, da Den Gamle Bys håndværkere pillede huset fra hinanden.

Inspirationen til dette afsnit kommer til dels fra det fine lille museum i New York, som hedder Lower East Side Tenement Museum, og som fortæller om hverdagen for de tusinder af nytilkomne, som har boet i dette tætbefolkede område.

I stuen til venstre fortæller vi historien om huset, dets beboere og kvarteret omkring Wenbovej i Hjørring.

Du er aldrig alene hjemme, stuen til højre

Husets dyr og deres levesteder er emnet i stuen til højre. Ideen opstod under et besøg på udstillingen Creepy-crawly på Londons Natural History Museum, hvor vi kom til at tænke på, at Den Gamle By – og vist heller ikke andre open air-museer – aldrig har fortalt om det ret så interessante dyreliv, der også findes i et helt almindeligt hus.

I udstillingen fortæller vi om – og viser – de mange forskellige insekter og dyr. Fra edderkopper, borebiller, væggelus, sølvfisk, husstøvmider, bananfluer og klædemøl til mus og en brun rotte.

Rør er savet over, paneler taget af og gulvbrædder afmonteret, så publikum kan se, hvor dyrene lever. Og vi viser, hvad der typisk findes i sengetøj, uldtøj, møbler osv – både i korrekte størrelsesforhold og i forskellige grader af forstørrelser. Det giver anledning til både uhygge og morskab.

Sådan ser væggelus ud forstørret. Udstillingen fortæller om edderkopper, borebiller, sølvfisk, husstøvmider, rotter og væggelus. Kort sagt det interessante dyreliv, der findes i et helt almindeligt hus.

Sådan flytter vi et hus, første til højre

I dette ret tekniske afsnit viser vi, hvordan vi udvælger de huse, vi flytter, hvordan vi dokumenterer dem, og hvordan selve flytningen og genopførelsen foregår. Derigennem får museets besøgende også et godt indblik i grundelementerne i et typisk dansk murstenshus i to etager.

Publikum kan følge, hvordan et hus måles op med en laser-totalstation, som giver en 3D-dokumentation, og hvordan der laves tegninger af alle dele af huset. Alle bygningsdele får et nummer, og der tages prøver af tapeter og farver. Derpå fjernes tømmer og snedkerværk. Til sidst opdeles husets mure i elementer, der kan være op til fire meter i længden, godt tre meter i højden og veje op til 12 tons. Murelementerne emballeres og hejses ned, placeres på lastbil og transporteres til Den Gamle Bys lager, hvor de afventer genopførelsen. Selve genopførelsen dokumenteres også.

En hel etages
ydermure
fragtes på to
lastbiler fra
Hjørring til Den
Gamle Bys lager.

Kataloget, første til venstre

Denne sidste del af Huset fortæller viser et overfløddighedshorn af byggematerialer og andre ting fra vores boliger. Det er stikkontakter, wc-cisterner, radiatorer, stuk, tapeter, paneler, dørhåndtag, komfurer og meget mere. Basale brugsting i boligen, som for de fleste af os er uundværlige, men som vi sjældent skænker mange tanker, bortset fra når de ikke virker.

Stikkontakter, håndvaske, dørklokker, lamper, ringeklokker, paneler mm er basale brugs-ting, som er uundværlige i hverdagen, men som vi sjældent skænker mange tanker. Kataloget første til venstre viser et overflø-dighedshorn af disse ting.

Håbløst umoderne, og dog næsten som i går

Norske Torleif Lindtveit har i sin bog fra 1984, *Teknikken i Dagliglivet*, beskrevet vores forhold til disse ting: "Vi ser alle slike ting i et historisk skumringslys – de tegner sig klart nok til at vi skimter – og husker – konturerne, mens detaljerne allerede fortaper sig i en slags tusmørke. I dette halvllys får tingene en egen tiltrekning: De er så håpløst umoderne, og likevel var de jo nesten slik i går. Alle de oppfinnelser som vi kjenner så godt fra vårt eget hjem, har denne spesielle tiltrekningskraft; de gjør oss selv så plutselig historiske og plasserer hjemmet – og ikke minnst mors kjøkken – i en forgangen periode".

Den store historie i den lille historie

Da vi i Den Gamle By overvejede, hvilken historie vi skulle fortælle i huset fra Wenbovej i Hjørring, tog vi naturligvis afsæt i, at netop dette hus er helt specielt velbevaret. Derudover kunne vi også konstatere, at Den Gamle Bys kvarter fra 1974 allerede er bestykket med nok lejligheder, der viser, hvordan folk boede i 1960'erne og 1970'erne. Det var derfor oplagt at bruge huset fra Hjørring som ramme for en formidling af selve husets historie – både som det specifikke hus fra Hjørring og som en mere generel bygnings- og bolighistorie.

English summary

The House tells its own Story

Open Air Museums typically display houses, homes, shops and workshops. Stories about the building itself are rarely in focus. They are, however, in the newly opened exhibition, The House tells its own Story. In this house from Hjørring in Northern Jutland, we tell stories about the electricity, the plumbing, the doorbells, the wallpaper and other important, but often neglected features of modern houses. We even show the insects and animals that could be found in a typical flat. And we show how we document and translocate a house from its original site to Den Gamle By.

Når husene flyttes, bliver de grundigt dokumenteret. Alle bygningsdele får et nummer, prøver tages af tapeter og farver, og tømmer og snedkerværk fjernes. Til sidst opdeles murene i elementer. Elementerne kan være op til fire meter i længden, tre meter i højden og veje op til 12 tons. Hjørring, november 2008.

